

Sch.G.	न, ज, ज, य (5. 7)
Ex.	स्फुटमुषमामकरंदमनोज्ञं व्रजललनानयनालिनिपीतम् । तव मुखतामरसं मुग्धश्रो हृदयतडागविकाशि ममास्तु ॥ (6) तोटक
Def.	वद तोटकमन्धिसकारयुतम् ।
Sch.G.	स, स, स, स, (4. 4. 3.)
Ex.	स तथेति विनेतुरुदारमतेः प्रतिगृह्य वचो विससर्ज मुनिम् । तदलक्ष्यपदं हृदि शोकधने प्रतियातमिवांतिकमस्य गुरोः ॥ R. 8. 91. See Si. 6. 71.
	(7) द्रुतविलंबित
Def.	द्रुतविलंबितमाह नभौ भरी ।
Sch.G.	न, भ, भ, र (4. 8, or 4. 4. 4)
Ex.	मुनिसुताप्रणयस्मृतिरोधिना मम च मुक्तमिदं तमसा मनः । मनसिजेन सखे प्रहरिष्यता धनुषि चतशश्च निवेशितः ॥ S. 6; see R. 9, Si. 6 also.
	(8) प्रभा
	(also called मंदाकिनी).
Def.	स्वरशरविरतिर्नैवौ रौ प्रभा ।
Sch.G.	न, न, र, र (7. 5)
Ex.	अतिसुरभिरभाजि पुष्पश्रिया- मतनुत रतयेव संतानकः । तरुणपरभूतः स्वनं रागिणा- मतनुत रतये वसंतानकः ॥ Si. 6. 67; also Ki. 5. 21.
	(9) प्रमिताक्षरा
Def.	प्रमिताक्षरा सजससैः कथिता ।
Sch.G.	स, ज, स, स, (5. 7)
Ex.	विहगाः कदंबसुरभाविह गाः कलयत्यनुक्षणमनेकलयम् । भ्रमयन्नपैति मुहुरभ्रमयं पवनश्च धूतनवनीपवनः ॥ Si. 4. 36, Ki. 6, Si. 9 also.
	(10) भुजंगप्रयात
Def.	भुजंगप्रयातं चतुर्भिर्यकारैः ।
Sch. G.	य, य, य, य (6. 6)
Ex.	धनैर्निष्कुलीनाः कुलीना भवन्ति धनैरापदं मानवा निस्तरन्ति । धनेभ्यः परो बांधवो नास्ति लोके धनान्यन्यध्वं धनान्यन्यध्वम् ॥
	(11) मणिमाला
Def.	त्यौ त्यौ मणिमाला छिन्ना गुह्यवक्त्रैः ।
Sch.G.	त, य, त, य (6. 6)
Ex.	प्रह्वामरमौलौ रत्नोपलङ्घिते जातप्रतिर्विधा शोणा मणिमाला । गोविन्दपदाब्जे राजी नखाणा- मास्तां मम चित्ते ध्वातं शमयन्ती ॥

	(12) मालती
	(Also called यमुना)
Def.	भवति न जावथ मालती जरौ ।
Sch.G.	न, ज, ज, र (5. 7)
Ex.	इह कलयाच्युतकैलिकानने मधुरससौरभसारलोलुपः । कुसुमकृतस्मितचाक्षविभ्रमा- मलिरपि चुंबति मालतीं मुहुः ॥ (13) वंशस्थविल
	(Also called वंशस्थ and वंशस्तनित)
Def.	वदन्ति वंशस्थविलं जतौ जरौ ।
Sch. G.	ज, त, ज, र (5. 7)
Ex.	तथा समक्षं दहता गनोभवं पिनाकिना भग्नमनोरथा सती । निर्विद रूपं हृदयेन पार्वती प्रियेषु सौभाग्यफला हि चारुता ॥ Ku. 5. 1 See R. 3 also.
	(14) वैश्वदेवी
Def.	वाणाश्चैश्छिन्ना वैश्वदेवी ममौ यौ ।
Sch. G.	म, म, य, य, (5. 7)
Ex.	अचोमन्येषां त्वं विहायामराणा- मद्वैतेनैकं विष्णुमभ्यर्च्य भक्त्या । तत्राशेषात्मन्यर्चिते भाविनी ते भ्रातः संपन्नाराधना वैश्वदेवी ॥ (15) स्रग्विणी
Def.	कीर्तितैषा चतुरेफिका स्रग्विणी ।
Sch. G.	र, र, र, र (6. 6)
Ex.	इंद्रनीलोपलीनेव या निर्मिता शातकुंभद्रवालंक्रुता शोभते । नव्यमेघच्छविः पीतवासा हरे- मूर्तिरास्तां जयायोरसि स्रग्विणी ॥ See Si. 4. 42.

Metres with 13 Syllables in a quarter.

	(अतिजगती)
	(1) कलहंस
	(Also called सिंहनाद and कुटजा)
Def.	सजसाः सगौ च कथितः कलहंसः ।
Sch. G.	स, ज, स, स, ग (7. 6)
Ex.	यमुनाविहारकुतुके कलहंसो व्रजकामिनीकालिनीकृतकोलिः । जनचित्तहारिकलकंठनिनादः प्रमदं तनोतु तव नंदतनूजः ॥ See Si. 6. 73.
	(2) क्षमा
	(Also called चंद्रिका and उत्पलिनी).
Def.	तुरगरसयतिर्नौ ततौ गः क्षमा ।
Sch. G.	न, न, त, त, ग (6. 7)
Ex.	इह दुराधिगमैः किंचिदेवामैः सततमसुतरं वर्णयंत्यंतरम् । अमुमातिविपिनं वेद दिग्द्व्यपिनं पुरुषमिव परं पद्मयोनिः परम् ॥ Ki. 5. 18.